

DATOS IDENTIFICATIVOS

Estratexias e Métodos de Ensino e Aprendizaxe

Materia	Estratexias e Métodos de Ensino e Aprendizaxe			
Código	V01M126V01205			
Titulación	Máster Universitario en Lingüística Aplicada			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Profesorado	Fernández Salgado, Xosé Antonio Soto Andión, Xosé			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web	http://http://fft.uvigo.es/es/docencia/profesorado/xose-antonio-fernandez-salgado/			
Descrición xeral	☐ Adquirir as estratexias e métodos para o ensino e aprendizaxe de linguas tanto L1 como L2. ☐ Comprender os fundamentos das estratexias e métodos de ensino e aprendizaxe de linguas. ☐ Saber aplicar os aspectos teóricos relacionados con a investigación en estratexias de ensino de linguas.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os/as estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os/as estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os/as estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B1	Capacitación dos estudantes para que adquiren coñecementos lingüísticos especializados e habilidades para analizar criticamente as propostas máis relevantes no ámbito dos estudos lingüísticos.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permitan aos estudantes acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B3	Capacidade dos/as estudantes no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos, así como indicar a súa utilidade na práctica profesional e investigadora.
B4	Capacidade dos/as estudantes para abrir vías de investigación novidosas no ámbito dos estudos lingüísticos, dotándoas de aplicación práctica para a súa transferencia a distintos ámbitos profesionais
B5	Capacidade dos/as estudantes para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o máster
C6	Coñecemento das principais áreas da lingüística aplicada.
C8	Obtención dun nivel de formación teórica que permita comprender e xulgar criticamente a bibliografía lingüística especializada.
C10	Capacidade no manexo das diferentes tecnoloxías lingüísticas que conforman a actual sociedade do coñecemento: dicionarios electrónicos, correctores e tradutores automáticos, e sistemas de aprendizaxe de lingua asistida por ordenador.
D4	Desenvolvemento para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

D5	Comprensión da importancia da cultura emprendedora e coñecemento dos medios ao alcance das persoas emprendedoras.
D7	Asunción, como profesional e como cidadán/a, da importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
D8	Valoración da importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
a) Adquirir estratexias e métodos para o ensino e aprendizaxe de linguas.	A1
b) Comprender os fundamentos das estratexias e métodos de ensino e aprendizaxe de linguas.	A2
c) Saber aplicar os aspectos teóricos relacionados coa investigación en estratexias e métodos de ensino de linguas.	A3
	A4
	B1
	B2
	B3
	B4
	B5
	C6
	C8
	C10
	D4
	D5
	D7
	D8

Contidos

Tema	
1. O docente de L2	- O papel do docente - O docente de linguas vs. o docente de L2
2. As estratexias de aprendizaxe	- A competencia estratéxica. - Definición de estratexia e características - Tipoloxía das estratexias: metacognitivas, cognitivas, socioafectivas, comunicativas. - Estratexias, técnicas didácticas e actividades comunicativas. - Corrección e tipoloxía dos erros en L2.
3.- Métodos de ensino e aprendizaxe	- Concepto de "método" - Métodos con énfase nos aspectos lingüísticos (o método gramática-tradución, o método directo...) - Métodos estruturais de mediados do século XX (o enfoque oral, o enfoque situacional, o método audiolingual...) - Métodos comunicativos do último terzo do século XX e principios do XXI (o método nociónal-funcional, o enfoque por tarefas). - Métodos alternativos e outros (o enfoque natural, o método de resposta física, o métodos do silencio, aprendizaxe comunitaria, suxestopedia; o enfoque léxico...).
4. A comunicación non verbal	- A competencia non verbal como parte da competencia comunicativa. - Cinésica, paralinguaxe, proxémica e cronémica en L2.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	9	6	15
Resolución de problemas	3	22	25
Traballo tutelado	3	32	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición do profesor sobre os contidos da materia obxecto de estudo, bases e fundamentos teóricos, liñas de investigación así como directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o estudantado.

Resolución de problemas	Son propostas de actividades avaliadas, como por exemplo exercicios vinculados ás explicacións do profesor e ás lecturas, comentarios, recensións bibliográficas, opinións fundamentadas sobre traballos que se expoñan na aula...
Traballo tutelado	O/a estudante, de maneira individual, elabora un ou varios pequenos traballos en cada unha das partes da materia ("Estratexias" e "Métodos") sobre os contidos do programa ou revisa criticamente lecturas, breves investigacións, memorias, ensaios, resumos, conferencias etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do estudantado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... e a exposición dos resultados na aula ante o profesorado e demais alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado será atendido para resolver todas as súas dúbidas (en modo presencial ou virtual) por parte do profesorado da materia.
Lección maxistral	O profesorado expoñerá contidos da materia e propondrá liñas de investigación así como directrices sobre lecturas, traballos, exercicios ou proxectos que debe realizar o alumnado. O temario divídese en dúas grandes partes: a primeira referida a "Estratexias" (puntos 1 e 2) é impartida polo profesor Soto Andión; a outra de "Métodos" (puntos 3 e 4), é impartida polo profesor Fernández Salgado.
Resolución de problemas	Preséntanse cuestións en diferente formato que tentan avaliar a comprensión dos contidos da materia comentados nas leccións maxistrais ou adquiridos a partir de lecturas ou observación de casos. O alumnado será atendido para resolver todas as súas dúbidas (en modo presencial ou virtual) por parte do profesorado da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Por asistencia ás clases máis dun 80% y participación activa nelas con comentarios, en foros, en debates...	20		B1 B2 B3 B4 B5	C6 C8 C10	
Resolución de problemas	Resolución de actividades e /ou exercicios de diferente tipo sobre os contidos da materia e exposición oral dos resultados na aula.	40	A2	B1 B2	C10	D7
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo teórico-práctico en cada una das partes da materia ("Estratexias" e "Métodos") dirixido polo profesorado, e exposición na aula.	40	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B3 B4 B5	C6 C8 C10	D7 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non asista nin participe polo menos do 80% das sesións ou que opte pola modalidade non presencial deberá entregar igualmente as actividades formuladas en "Resolución de problemas" (40%) e o traballo escrito (40%) tutelado polo docente.

Os alumnos que non superen o curso na 1ª convocatoria, deberán entregar un traballo ben teórico, ben práctico (marcado polo docente segundo as carencias detectadas na avaliación) na primeira semana de xullo.

As notas obtidas na parte de cada profesor farán media na nota final da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cestero, A.M., **Comunicación no verbal y enseñanza de lenguas extranjeras**, Arco/Libros, 1999

Durão, Adja de A. B., **La Interlengua**, Arco/Libros, 2007

Muñoz-González, Dolores / Aguaded-Ramírez, E., **Estrategias de enseñanza y aprendizaje de segunda lengua de alumnado y profesorado universitario**, Vol. 15, 1., 112-120, Educación y Sociedad,

Noguerol López, Marta / Ana Blanco Canales, **Las estrategias de aprendizaje de segundas lenguas**, Arco/Libros, 2018

Sánchez, Aquilino, **La enseñanza de idiomas en los últimos cien años**, SGEL, 2009

Santiago Guervós, / Jesús Fernández González, **Fundamentos para la enseñanza del español como 2/L**, Arco/Libros, 2017

Bibliografía Complementaria

Austin, John L., **Cómo hacer cosas con las palabras: palabras y acciones**, Paidós, 1988

- Burnette, Charles, **El futuro del Design Thinking**, <http://www.infolio.es/articulos/burnette/thinking>, 2016
- Bonilla, M., **La metacognición en el aprendizaje de una segunda lengua: estrategias, instrumentos y evaluación**, 42, 2, Revista Educación, 2018
- Esteba Ramos, Diana, **Recursos y estrategias para un aprendizaje activo del alumno**, pdf disponible en la red, 2013
- Fernández-Castillo, A., **Estrategias de aprendizaje y adquisición de una segunda lengua**, 4, 491-404, REIDOCREA, 2015
- Galindo Merino, Mar, **La lengua materna en el aula de ELE**, <https://bit.ly/30HPC3A>, 2012
- García Herrero, M. M., **Combinaciones de estrategias en el aprendizaje de la lengua extranjera**, 20, 133-153, Revista Galego-Portuguesa de Psicoloxía e Educació, 2012
- Pastor Cesteros, Susana, **Aprendizaje de segundas lenguas. Lingüística aplicada a la enseñanza de idiomas.**, Universidad de Alicante, 2004
- Richards Jack C. , Theodore S. Rodgers, Álvaro García, Josep M. Mas, **Enfoques y métodos en la enseñanza de idiomas**, 2003
- Santos Gargallo, Isabel, **El análisis de los errores en la interlengua del hablante no nativo**, SGEL, 2004
- Selinker, L., **Interlanguage 40 years on**, 2014
- Villalba Martínez Félix, Diana Hincapié Moreno, Guillermo Molina Morales, **Las creencias de partida del profesorado en formación en la Enseñanza del Español como Lengua Extranjera (ELE) sobre la gramática**, Vol. 17, Nº. 3, Actualidades Investigativas en Educación, 2017

Recomendacións

Outros comentarios

A lingua vehicular do profesorado co alumnado será o galego. Recoméndase ter un coñecemento activo suficiente desta lingua para poder seguir as explicacións e comentarios das clases.

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera traballo ou exame suporá un 0 nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.

É responsabilidade do alumnado consultar os materiais dispoñibles na plataforma MOOVI e estar ó tanto dos avisos e das datas de realización de probas.

O profesorado forneceralle ó alumnado nova bibliografía ó inicio do curso na plataforma MOOVI.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

MANTÉÑENSE TODAS AS METODOLOXÍAS COA EXCEPCIÓN DE QUE SE LEVARÍAN A CABO MEDIANTE AS FERRAMENTAS PROPORCIONADAS POLA UNIVERSIDADE DE VIGO A TRAVÉS DO SEU CAMPUS REMOTO (AULAS E DESPACHOS VIRTUAIS, CORREO ELECTRÓNICO, MOOVI...)

* Metodoloxías docentes que se modifican

NINGUNHA

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

ATRAVÉS DO CORREO ELECTRÓNICO E DAS FERRAMENTAS DISPOÑIBLES NO CAMPUS REMOTO DA UVIGO (MOOVI, VIDEOCONFERENCIA...) BAIXO A MODALIDADE DE CONCERTACIÓN PREVIA.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

NINGUNHA

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

A AVALIACIÓN NA MODALIDADE NON PRESENCIAL NON SE MODIFICA.

NA MODALIDADE MIXTA, NA QUE UNHA PARTE DO ESTUDANTADO PERMANECERÍA NA CLASE, SEGUINDO O RESTO DO ESTUDANTADO AS CLASES DUN MODO PREFERENTEMENTE SÍNCRONO OU ASÍNCRONO DEPENDENDO DA FERRAMENTA QUE MELLOR SE ADAPTE A CADA UNHA, AS METODOLOXÍAS, A ATENCIÓN PERSONALIZADA E A AVALIACIÓN SERÁN AS MESMAS QUE AS DA MODALIDADE PRESENCIAL, ADAPTANDO OS GRUPOS E QUENDAS PARA CUMPRIR COA NORMATIVA SANITARIA.
